

Stadsbyggnadskontoret i Stockholm
Registraturen

Remissvar gällande

Den Gröna Promenadstaden – en strategi för utveckling av Stockholms parker och natur, diarienummer 2010-05924-31

Förbundet för Ekoparken (FFE) har beretts möjlighet att besvara remissen ”Den Gröna Promenadstaden” från Stockholms stad. FFE har sedan 1992 verkat för tillskapa och sedan värna, vårda och utveckla den Kungliga nationalstadsparken. Stadens parkprogram är av största betydelse för parken och för vårt arbete med parken. FFE består av ett 50-tal organisationer med intresse för detta område.

Övergripande synpunkter

Den gröna promenadstaden (DGP) är intressant läsning och uttrycker vällovliga ambitioner men är tyvärr vilseledande. Läsaren bibringas intrycket att grönskan förstärks i staden. Istället blir det motsatta. Medborgarna kommer att få såväl mindre natur totalt sett som mindre grönyta per person. Stadens ambition att växa med många hundra tusen medborgare de närmaste decennierna innebär att man kommer att bygga på grön mark och att grön mark per invånare kommer att minska. Värdefulla grönområden i närområdet kommer att ersättas av små fickparker och hårdgjorda stadsparker.

FFE anser att betydande problem kan uppstå utifrån ett tillväxtmål på befolkning som inte på något sätt ifrågasätts eller bedöms ur hållbarhetssynpunkt. En starkt ökad befolkning skapar stort exploateringstryck som till största delen drabbar invånarna i Stockholms kommun. Den regionala obalansen i denna utveckling gör att vissa kommuner som Stockholm kommer att få snabbt minskad grönyta/invånare medan andra kommuner i regionen inte berörs. I Stockholms stad kan vi förvänta oss en minskad biologisk mångfald och försvagade ekosystemtjänster och sämre förutsättningar för att klara klimatförändringar. Den gröna promenadstaden uttrycker en motsatt ambition, men den faller på sin egen orimlighet när stadens expansionsplaner förs in kalkylen. Stockholms stad är i färd med att godkänna detaljplaner som kommer att kraftigt försämra miljön inte minst pga buller, avgaser, barriärer och intrång i historiska landskap i såväl Järvafältet som den Kungliga nationalstadsparken.

Världen och Sverige står inför en akut klimatkris, eftersom halten av växthusgaser i atmosfären stadigt ökar. Riksdag och regering har som mål satt att utsläppen av växthusgaser måste minska med 80% till år 2030. Detta berör även förslaget till strategi för stadens grönstruktur. Närhet till park och natur kan bidra till minskat bilresande. Eliminering och utarmning av parker och naturområden framkallar tvärtom ett ökat bilresande. I programmet Den gröna promenadstaden framhålls att det fortfarande är

många av stadens invånare som tack vare de gröna och blå kvaliteterna i Stockholm stannar i staden för såväl sommar- som vinterrekreation.

Befintliga parker illa underhållna och förslitningen ökar

Programmet konstaterar att många av Stockholms parker är slitna. Det beror dels på ett systematiskt eftersatt underhåll, dels på grönytan är för liten i förhållande till befolkningen i närområdet. Staden har många förfallna parker, vilket kräver att en stor investeringsram följer med DGP.

När nu stora bostadsområden byggs tätt inpå Nationalstadsparken utan att ha egna parker och grönområden leder det till ökat tryck på parken och ökad förslitning utan att staden avsatt medel för förstärkt underhåll.

Fickparker får inte ersätta större grönområden

Att anlägga ”fickparker” i redan täta stadsdelar är viktigt för barn och äldre med begränsad rörlighet. Men det får inte bli som kompensation för ianspråktaganden av större grönområden på andra håll, vilket förefaller att vara en klar risk.

Nya stadsparker i ytterstaden för små

Nya ordnade parker ska tillkomma i ytterstaden. Vi kan inte tolka det på annat sätt än att naturmark exploateras och att ordnade parker ersätter naturmarken. Boende i ytterstaden blir av med sin närmatur och får en nyanlagd mindre park istället i samband med en nyexploatering. I avsnittet anges att ”en storlek på minst 3 hektar är önskvärd så att en mångfald av upplevelser, aktiviteter och evenemang kan rymmas”. Denna yta är otillräcklig. Det behövs minst 5 hektar. Vasaparken ca 5 hektar. Humlegården är ca 8 hektar.

Stockholmsstråk mellan ytterstadens stadsdelar smygexploatering

Ett sätt att omvandla närmatur till bebyggd yta har varit att definiera närmaturen som farlig och som en barriär. Så görs även DGP. Med hjälp av ”småexploateringar” som utegym, caféer, bollplaner m m ska detta åtgärdas. Vi ser detta som ett sätt att nagga närmaturen i kanten och bana väg för större exploateringar. Det av DGP lanserade begreppet *Stockholmsstråk* är ett sätt att problematisera och nedvärdera naturen för att lättare kunna exploatera i de oerhört viktiga gröna kilarna i Stockholm. Närmatur inkl. biologisk mångfald är en enorm tillgång för de boende. De verkliga barriärerna utgörs av motorvägar, spårområden, industriområden m.m.

”Folktomma parker och naturområden upplevs oftast som otrygga platser, inte minst kvälls- och nattetid” säger DGP. Detta gäller ännu mer staden, ett nattligt ödsligt city, ödsliga förortsgator, industri- och hamnområden. Att peka ut folktomheten som ett problem i just naturområden är märkligt. Ofta är det en förutsättning för en naturupplevelse att det är någorlunda ostört i skogen eller vid sjön. Vi delar således inte synsättet att de nära naturområdena är ett problem som ger otrygghet och måste ersättas med en byggd parkmiljö eller bebyggelse.

Parkförädling går ut över naturen

I ett avsnitt talas om att ”närmaturen förädlas” med avsikten att ”parkifiera” närmaturen. Vi anser att detta är ett missriktat grepp som gör närmaturen fattigare. Ofta innebär ambitionen att ”förädla närmaturen” att man tar bort äldre träd i en omfattning som inte är motiverat ur säkerhetssynpunkt. Med en ekologisk skötselplan kan man berika närmaturen och det finns en stor potential i att samverka med de boende. Det finns också mycket kunnande i lokala naturvårdsföreningar att ta del av.

Nationalstadsparken bereder närmatur av hög kvalitet – buller i naturområden ett stort problem

Vi instämmer i de lovord DGP ger grönskan för att stadens medborgare ska kunna leva ett hälsosamt liv. En viktigare uppgift än att peka ut närnaturen som farlig är att på allvar ta itu med bullerproblemen från närliggande bilvägar vilket reducerar rekreationssupplevelsen i annars fina grönområden. Detta bör DGP driva kraftfullt, som en viktig kvalitetsfråga. Det är viktigt att värdera grönområden i allmänhet och Nationalstadsparken i synnerhet för t ex hälsoeffekter och ekosystemtjänster. Vi efterlyser en tydligare beskrivning av just Nationalstadsparken som en viktig byggsten i ett grönt Stockholm. Avståndet till närnatur av hög kvalitet minskar med DGPs inriktning.

Stockholms ekologiska infrastruktur måste ges ett starkare skydd

Vi fruktar att kärnområden och gröna kilar av stort ekologiskt värde kommer att successivt försvinna om de inte skyddas som naturreservat. Nu är risken överhängande eftersom dessa kärnområden och kilar utgör mycket attraktiva områden att exploatera. Så är fallet med Nationalstadsparken som är under ett konstant exploateringsstryck och stegvis fragmentiseras av stora och små projekt.

Sammanfattning

De mål och strategier som översiktligt presenteras kan vi sympatisera med. Den gröna promenadstaden andas vällovliga avsikter men är ett slag i luften. Utan mycket tydligare beskrivning av målkonflikter och utmaningar i stadens planering och tydliga ställningstaganden blir detta inte ett redskap mot hotande exploatering och reduktion av Stockholms grönområden utan invaggar oss istället i en bedräglig förtröstan att trots en massiv byggnadsverksamhet under kommande år så ska staden bli grönnare, hälsosammare och kunna stå emot klimatförändringarna.

Vi föreslår en komplettering av Den gröna promenadstaden med följande viktiga uppgifter för staden att utföra på kort sikt:

- en analys och handlingsplan för hållbar tillväxt av befolkning och bebyggelse
- en analys av vad regionen och Stockholms stad kan växa med för att bibehålla gröna kvaliteter
- en generellt bättre löpande skötsel av park&natur samt en mer naturvårdsinriktad skötsel för att ge ökad biologisk mångfald
- kraftigt ökade resurser för att klara nya ambitioner (nya parker) och eftersatt investeringsbehov i befintliga parker
- en kraftigt ökad ambition att hantera nedskräpning och klotter i parker
- kraftfulla insatser mot trafikbuller, som idag gör många fina parker och grönområden närmast otjänliga
- skyndsamt genomförande av nya natur- och kulturresevat av värdefulla områden
- en aktiv dialog med naturvårds- och miljöorganisationer samt närboende i grönrågor
- att man lyfter fram Gröna kilar och Kungliga nationalstadsparken och dess värden på ett tydligare sätt

Stockholm 2012-10-26

Richard Murray
ordförande